

Program „Rodzina 500 +” a podaż pracy kobiet w Polsce

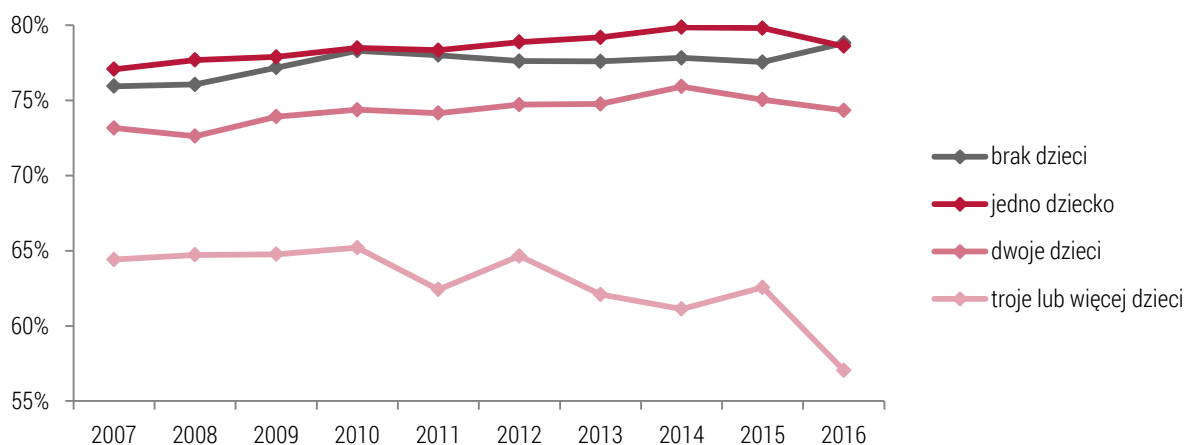
Iga Magda, Aneta Kielczewska, Nicola Brandt

Opracowanie prezentuje analizę wpływu programu „Rodzina 500 +” na aktywność zawodową kobiet z dziećmi w Polsce. Wprowadzone w 2016 r. świadczenie znacząco zwiększyło wydatki na politykę rodzinną w Polsce (do ponad 3% PKB). Świadczeniem zostało objęte ponad 2,7 mln rodzin, co oznacza dwuipółkrotny wzrost liczby rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych.

Świadczenie 500+ niesie ze sobą ryzyko ograniczania aktywności zawodowej rodziców, w szczególności matek. W efekcie zwiększenia dochodów pozapracowych rodzin finansowa atrakcyjność i potrzeba zatrudnienia maleją (tzw. efekt dochodowy). Efekt ten może być szczególnie silny wśród rodzin o niskich dochodach. W ich wypadku dodatkowym czynnikiem zniechęcającym do pracy może być sztywno ustanowiony próg uprawnień do świadczenia na pierwsze dziecko.

W ostatnich latach sytuacja na rynku pracy w Polsce poprawiała się. Stopa bezrobocia sukcesywnie malała od 2013 r. dla obu płci. Wśród kobiet w 2016 r. w wyraźnie większym stopniu spadek ten wynikał z zaprzestania poszukiwania pracy i przejścia do bierności zawodowej. Współczynnik aktywności zawodowej kobiet w wieku 20-49 ogółem nie zmienił się znacząco. Jednak podczas gdy wśród mężczyzn i bezdzietnych kobiet aktywność zawodowa wzrosła w 2016 r., wśród matek – spadła.

Wykres 1. Aktywność zawodowa kobiet w wieku 20-49, w zależności od liczby dzieci

Uwaga: Dotyczy liczby dzieci w wieku poniżej 18 lat, zamieszkujących w tym samym gospodarstwie domowym.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.

W artykule korzystamy z danych z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za lata 2010-2017 i metodologii różnic w różnicach. Porównujemy zmiany w aktywności zawodowej kobiet uprawnionych i nieuprawnionych do świadczenia 500+. Mając na uwadze, że w okresie sprzed 2016 r. trendy te były zbliżone, różnice w zmianach aktywności zawodowej kobiet z dziećmi w stosunku do zmian w aktywności zawodowej kobiet bezdzietnych możemy przypisać wprowadzeniu programu „Rodzina 500+”.

Na skutek wprowadzenia świadczenia 500+ aktywność zawodowa kobiet z dziećmi spadła o ok. 2,4 punkty procentowe. Oznacza to, że w ciągu roku od rozpoczęcia pierwszych wypłat w ramach programu „Rodzina 500+” (tj. do połowy 2017 r.) ok. 91 tys. – 103 tys. kobiet wycofało się w jego konsekwencji z rynku pracy (zrezygnowało z zatrudnienia lub z poszukiwania pracy). W początkowym etapie efekt był silniejszy wśród kobiet żyjących z małżonkami/partnerami. W 2017 r. ujawnił się także wśród samodzielnych matek. Silniejsze zmiany dotyczyły kobiet o niższym poziomie wykształcenia i tych mieszkających w mniejszych miastach.

Pełna wersja artykułu w języku angielskim:

Magda, I., Kielczewska, A., Brandt, N. (2018). The “Family 500+” child allowance and female labour supply in Poland. *IBS Working Paper 01/2018*. (http://ibs.org.pl/app/uploads/2018/03/IBS_Working_Paper_01_2018.pdf)